

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. **Opravništvo**, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Národnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Vabilo na naročbo.

S koncem tega meseca poteče naročnina za prvo polovico leta. Gg. naročnike prosimo, da naročnino o pravem času ponové, ako hoté list dobivati redno v roke, ker „Slov. Narod“ sedaj pošiljamo samo onim, ki naprej plačajo naročnino.

„Slovenski Narod“ velja:

Za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za pol leta	6 gl. 50 kr.
Za četrt leta	3 " 30 "
Za en mesec	1 " 10 "

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec, 30 kr. za četrt leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Za pol leta	8 gl. — kr.
Za četrt leta	4 " — "
Za en mesec	1 " 40 "

Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer:

Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr.
Po pošti prejemana " " 3 " — "

Iz deželnih zborov.

Kranjski deželni zbor.

(4. seja dné 21. junija.)

Deželni predsednik izroči predlogo poljedelskega ministerstva o postavnem načrtu za varstvo ribištva.

Poslanec Dežman poroča o proračunu gledališnega zaklada. Za leto 1880 je dohodkov in stroškov 3422 gl., za l. 1881 pa 3294 gl. dohodkov in stroškov.

Računski sklepi gledališnega zaklada za l. 1878 in 1879 se odobré.

Poslanec dr. Schrey poroča v imenu finančnega odseka o proračunu normalno-šolskega zaklada za l. 1880 in nasvetuje:

1. Proračun se s potrebnostjo 195.829 gl. in z dohodki 16.551 gl. 72 $\frac{1}{2}$ kr., dakle s primankljajem 179.275 gl. 27 $\frac{1}{2}$ kr. odobri.

V poravnanje primanklja 179.275 gl. 27 $\frac{1}{2}$ kr. se dovoli za l. 1880—18% deželnih priklad za normalno-šolski zaklad k neposrednim davkom, podvrženim prikladam za deželni in zemljišno-odvezni zaklad, izvzemši one ljubljanskega mestnega okraja, in naroča se deželnemu odboru skrb, da ta sklep zadobi najvišjo potrditev, in da se priklade pobirajo.

Učiteljskeji siroti J. Mašek se dovoli miloščina na tri leta, v znesku 50 gl. vsako leto, učiteljskeji siroti A. Zentrih pak miloščina 50 gl. do 1. maja 1880. Kot remuneracije za pouk v krščanskem nauku se dovoli 700 gl., s pridržkom, da se imajo remuneracije le takrat izplačevati, kadar se na višjem mestu odloči, da je to zavezan storiti normalno-šolski zaklad.

Baron Abfaltrern predlaga, naj se prihodnjič podpore za zidanje šol izplačajo le tedaj, ako jih bode uže dovolil deželni zbor.

Vsi predlogi se odobré.

O predlogu finančnega odseka, naj se 700 gl. za remuneracijo učiteljev veronauka iz normalno-šolskega zaklada še le takrat dovoli, kadar bode odločeno na višjem mestu, kdo ima nalog plačati, prične se obširnejša debata.

Poslanec Vesteneck predlaga, naj se za letos teh 700 gl. dovoli proti temu, da se deželnemu odboru naroči, naj nemudoma uloží proti temu tožbo, kdor ima plačati troške za pouk o veronauku, in da ima dežela pravico, za normalno-šolski zaklad izterjavati troške od istih, kateri bodo za plačanje obsojeni. Govornik poudarja potrebo, da veronauk v ljudskih šolah uči duhovnik, kajti ako tega nij, šola ne more napredovati.

Poslanec grof Thurn gorko podpira ta predlog. Duhovniki imajo s podučevanjem na štirirazrednih šolah jako mnogo posla in si zatorej zaslužijo remuneracijo. Škofovski ordinarijat se bode, ako se remuneracija dovoli, gotovo oziral na to, da se nastavijo le za pouk večji kaplanje v krajih, kjer so štirirazredne šole. Odgoja v krščanskem moraličnem duhu v ljudskih šolah je neobhodno potrebna. Duhovščina sedaj deluje jako uspešno na korist šol, to — pravi govornik — da more iz svoje izkušnje potrditi. Ne le da pomagajo duhovniki snovati nove šole, nego delajo tudi na to, da se obstoječe šole razširjajo. Govornik obžaluje, da nij večja svota stavljena v proračun, da bi potem mogoče bilo vsem učiteljem veronauka na štirirazrednih šolah dati remuneracije.

Poslanec dr. Deu pravi, da je pouk v krščanskem nauku v ljudskeji šoli obligaten, da je zatorej treba tudi skrbeti za to, da se verski učitelji nagradijo.

Deželni predsednik g. Winkler gorko podpira Vesteneckov predlog. Res da pravi § 5 državne šolske postave, da imajo za pouk v veronauku skrbeti dotične cerkvene oblasti, a postava od l. 1872 jih je te dolžnosti po nekoliko oprostila, določevaje, da se za verski pouk na štirirazrednih šolah ima dajati remuneracija. A ne samo to govori za sprejem predloga, temveč je tudi času primerno, da se predlog podpira. Ako se prične tožba, trajalo bode dolgo, predno se reši dolgim pótem raznih instancij, a mej tem bi učitelji veronauka ne dobivali remuneracij, katere so jim odmerjene po zakonu. V obče uči uže sama pamet, da se nij v nasprotje ostavljati stanu, kateri je mnogo storil in še stori za šolstvo. Malokdaj in redko kje se je duhovenstvo tako hitro sprijaznilo z novimi šolskimi postavami kakor baš pri nas, in duhovenstvo kranjsko ne le da se

novim šolskim postavam ne protivi, ono celo podpira šolstvo kjer ga more, kar najbolj dokazuje istina, da v tridesetih šolah za silo poučavajo duhovniki. Ako bi se zavrgla majhena svota 700 gl. bilo bi to pač slabo priznanje duhovščini.

Poslanec Kljun z veseljem naglašá, da se celo na istej strani dež. zbora, kjer se je prej pouk v veronauku dolžnostjo smatral zgolj cerkvene oblasti, čujejo zdaj čisto drugačni glasovi. Govorniki od stranke, imejoče večino, so denes izjavili glas, katerega nijso radostno slišali samo njih somišljeniki, temveč katerega bode z veseljem pozdravila ogromna večina kranjskega prebivalstva. Končno predlaga govornik, naj se izpusti iz Vesteneckovega predloga stavek, kateri si pridržuje po odločeneji sodbi izterjevati zneske, za zdaj od normalno-šolskega zaklada provizorično založene.

Poslanec dr. Schaffer govori proti nasvetu Kljunovemu in pravi, da bode deželni odbor, ako bodo občine na plačilo obsojene, uže lahko odpustil plačilo, kjer se bode kazalo, da je treba.

Poslanec Vesteneck se nekoliko hoče braniti, da so govorniki njegove stranke priznavali potrebo verskega pouka, kakor je to naglašal poslanec Kljun. Vrniti plačila za remuneracije verskih učiteljev pravi, da bode treba še le od letošnjega leta nadalje.

Poročevalec dr. Schrey brani stališče finančnega odseka in pravi, ako se sprejme Vesteneckov predlog, bode to le nove aspiracije probudilo.

Deželni predsednik g. Winkler izjavi, da ima normalno šolski zaklad po postavi od dné 16. oktobra 1875 skrbeti za plačo učiteljev. Učitelji veronauka pa so ravno tako učitelji kakor drugi, kajti na predlog okrajnih šolskih svetov imenuje jih deželni šolski svet.

Pri glasovanji se sprejme Vesteneckov predlog, tako kakor ga je nasvetoval poslanec Kljun — brez dodatka, da si pridrží dežela pravico od istega, kateri bode obsojen na plačilo, izterjavati, kar se bode sedaj plačalo — z veliko večino.

Proti glasujejo le poslanci Dežman, dr. Schrey, dr. Schaffer in župan Laschan.

Za predlog g. Kljuna, naj se izpusti dodatek zarad pridržka izterjavanja, glasuje 16 poslancev proti 16 poslancem. Deželni glavar odloči potem proti nasvetu poslanca Kljuna in glasuje, da ima dotični odstavek v Vesteneckovem predlogu ostati.

Z narodnimi poslanci je glasoval tudi postójinski poslanec dr. Deu.

Dr. Poklukar poroča v imenu finančnega odseka o računskih sklepih ustanovnih zaklad za leti 1878 in 1879, katere se odobre brez debate.

Dr. Poklukar nadalje nasvetuje v imenu finančnega odseka:

Slavni deželni zbor izvoli naj uže pri dogotavljenji proračuna Glavarjevega zaklada za l. 1880 dovoliti beneficijatu in bolnišničnemu oskrbniku v Komendi sv. Petra Josipu Lombergerju mesto od deželnega odbora postavljene remuneracije 250 gld., povečano remuneracijo v znesku 300 gld., ter skleniti, da Josip Lomberger tudi za naprej dobiva to povečano remuneracijo.

(Se sprejme.)

Poslanec Gutmansthal poroča o računskih sklepih deželne sadje- in vinorejske šole na Slapu za leti 1878 in 1879.

Računski sklepi se odobré.

Prihodnja seja je v četrtek.

Štajerski deželni zbor.

Iz Gradca 18. junija. [Izv. dopis.*] V včerajšnji seji je bilo mej drugimi stvarmi na vrsti tudi poročilo deželnega kmetijskega odseka o uravnanji Drave od Ptuja do Puchdorfa. To predlogo je naš deželni zbor odbil uže leta 1878, a naložil deželnemu odboru, da jo v prihodnji sesiji obnovi. Priznava se sicer popolnem, da je treba tok Drave uravnati, ali dotičen odsek meni, da bi se s predlaganim uravnavanjem Drave pospeševali samo lokalni interesi, a bi deželo vendar preveč stalo, zato predlaga ta odsek, da se ne prične še zdaj reguliranje Drave. Slovenski poslanec dr. Radaj je naglašal, kolikokrat je mesto Ptuj uže prosilo za uravnanje te reke. Tu da gre tudi za interese ladjeplavja ne samo za lokalne. On predlaga, naj se prične posvetovanje o predlogi deželnega odbora. Tudi grof Wurmbrand je omenjal, da to nij ščedenje, ako se pusti, da voda bolj in bolj divja. Poslanec Herman je tudi zagovarjal reguliranje Drave, kajti pospeševati se morajo tudi krajevni interesi, a za tamošnje stanovnike bilo bi uravnavanje Drave prava zgradba za pomoč, da bi si ljudje kaj prislužili. Deželni poslanec Kukovec predlaga, naj se naroči deželnemu odboru, da o tej zadevi nadalje poizvedava in prihodnjemu deželnemu zboru z nova poroča. Koncem se je sprejel predlog posebnega odseka, da se reguliranje Drave od Ptuja navzdol zdaj še ne prične.

Goriški deželni zbor.

(3. seja dné 11. junija.) Navzočni so vsi poslanci. Novo došle peticije izročé se peticijskemu odseku v obravnavo.

Po prestopu na dnevni red poroča dr. Deperis v imenu pravnega odseka o vladnem predlogu postave, katera bi imela določiti konkurencijo deželnega zaloga k troškom šolskih okrajev, ter predlaga, naj se dotični načrt izroči deželnemu odboru z naročilom, da ga pretehta ter nabere vseh potrebnih dat, na kojih podlagi bode mogel v prihodnji sesiji kaj določnega predlagati.

Po kratkej debati obvelja pri glasovanji odsekov predlog.

Peticija političnega društva „Sloge“ za preuredbo sedanjih županij na slovenski strani goriške grofije se izroči po predlogu pravnega odseka (poročevalec dr. Abram) deželnemu odboru z naročilom, naj dogovorno s c. kr. vlado stvar pretehta in zasliši tudi želje deželnih občinskih zastopov ter predloži v prihodnji sesiji načrt postave, zadevajoč ustanovitev novih županij.

Po naključji zakasнено.

Peticija političnega društva „Sloge“ za preuredbo sedanjih deželnih postav zastran grajenja in vzdržavanja javnih necesarskih cest, izroči se deželnemu odboru z naročilom:

1. Naj skuša po najprimernejšem načinu doseči, da prevzame c. kr. vlada mej državne ceste naslednje skladovne ceste:

- cesto od Podgore skozi Ločnik in Kormin do italijanske meje pri Bračanu;
- cesto od Gradišča skozi Vileš, Rudo, Škodovako do Červinjana;
- cesto od Gorice skozi Dornberg, Štanjel do Sežane;
- cesto od Volč skozi Tolmin, sv. Lucijo, Slap, Tribušo in Želin do Idrije;
- cesto od Kobarida skozi Staroselo, Robič do italijanske meje pri Stupici.

2. Naj prerese nasvetovano preuredbo cestne postave in poroči deželnemu zboru v prihodnji sesiji ter poda ob enem svoje predloge z ozirom na vspeh dogovorov, ki jih bode imel s c. kr. vlado vsled naročila ad 1.

Potem zbor potrди podporo 1000 gold., katero je deželni odbor podelil koritniškim pogorelcem.

Načrt postave, zadevajoč razdelitev občinskih zemljišč Banjšic in sv. Lovrenca, se sprejme.

Uže dovršena razdelitev necega občinskega zemljišča katastralne občine plavske v anhovske županiji se potrди.

Načrti postav zastran razdelitve občinskih zemljišč doblarskih, kanalskih in plavskih v kanalskem okraji se sprejmó, isto tako se potrди uže dovršena razdelitev občinskih zemljišč brestoviških.

(4. seja dné 15. junija.) Navzočni so vsi poslanci razen Gorjupa. Tudi predpoludne izvoljeni c. kr. namestnik baron Pretis-Cagnodo je zasedel sedež svojega prednika.

Vladni zastopnik baron Rechbach naznani, da je presvitli cesar z najvišim sklepom od dné 12. t. m. imenoval poslanca dr. Josipa Tonklija za podglavarja. — Poslanec baron Pretis poda slovesno obljubo. — Došle peticije se izročé dotičnim odsekom.

Na dnevnem redu so proračuni za leto 1880 in 1881 gospinskega, šolskega, werdenberškega zaloga in zalogov za gozdorejo in za ranjene ter bolne vojake, ki se vsi odobré po predlogih finančnega odseka. Jednako se potrđijo tudi računski sklepi za leto 1878 in in 1879 gozdorejskega in šolskega zaloga, glavnega zaloga za uboge in zaloga za ranjene in bolne vojake.

Pri razpravi proračuna werdenberškega zaloga, predlaga in priporoča poslanec dr. Maurovich, naj se od dotičnih štipendij, ki jih dobivajo odgojenci tukajšnjega malega semenišča, ne odbivajo oskrbništevni troški v skupnem znesku 181 gld., ampak naj te troške prevzame deželni zalog. Predlog se sprejme.

Prošnja jameljske katastralne občine za ločitev od devinske županije se odstopi deželnemu odboru, da ravna ž njo v smislu onih določeb občinskega reda, katere stavijo pogoje vsakej takej ločitvi.

Prihodnja seja ima biti denes v sredo dné 23. t. m.

Občinske finance.

(Konec.)

Znam dobro, da se užitnina kot občinski davek ne opusti, in to za tega voljo ne, ker je uže obče uvedena in ker donaša občini zdatne dohodke, ne napravljajoč županstvu posebne sitnosti pri izterjavanji. Užitnina se mora vendar kot davek razprostrirati na vse

užitnini podvržene predmete in zatorej tudi ne sme prezirati oseb. V smislu navajanih načel uréjena in razdeljena užitnina bode še le sposobna za pravno vsestransko rabo občinskega davka.

ad g) Občinske doklade so najvažnejši del občinskih dohodkov, in vendar so iste tako nepravilno razdeljene, kakor kočevski greh. Pri obloženji tega davka se pa ne gleda niti na osebo, ni na imovino, in tudi na privatne razmere občinskega davkoplačevalca, ampak se postopa, kakor zdaj na Nemškem z nemškimi pravopisjem. Ako je občini treba novo šolsko poslopje, ali bodi si kaj jednacega, sklenilo je občinsko starejšinstvo brez taktno občinsko doklado. Kako pogrešno je ta občinska doklada razdeljena, naj pojasni naslednji izgled. Renčelj biva v občini Naklo, on ima pa kos zemljišča v občini Tomaj, drugi kos v občini Solkan. Tomaj si omisli nove orglje, Solkan novo pokopališče, obé ti občini obložiti zemljišči z dokladami na zemljiščni davek. Mislimo si, da sta obe občini pri uvednji tega davka pravilno postopali. Renčelj, ker sta se dokladi le pri domačem županstvu postavno razglasili, nij imel o tem ni duha ni sluha, temveč je izvedel o njih tekar, ko je dobil od dotičnih županstev plačilni nalog. Se ve, da je bilo prekasno proti tem naredbam protestirati, in on je moral dokladati za orglje 40 odstotkov in za pokopališče 60 odstotkov, in vendar ne bode poslušal orgelj v Tomaju, niti ne videl pokopališča v Solkanu, in če, nego če denes ali jutri priroma na sv. Goro na božjo pot. Tach in jednacih primer nahaja se dosta, gotovo pa največ na Primorskem in južnem Tirolskem. Iz tega so prihajale pritožbe na deželne odbore in so tem načinom prouročile dosti nepotrebnih troškov in pisarije.

Da bodo zatorej občinske doklade na državne bodi si katerega koli imena vestno razdeljene, naj se iste opirajo na navedeni pasus, namreč, da ima biti občinski davek splošno omejen. V ta namen naj se navajane doklade razdelé na dvojne, in sicer v navadne, to je takšne, koje se leto za letom ponavljajo in v izvenredne, kojih vsota rabi le določenim namenom in ki so jedino v občini bivajočim občanom na korist, — prve vežó vse občane brez razločka, ali dotičnik v občini biva ali ne, slednje le v občini bivajoče, korist imejoče občane. Prav ista načela naj veljajo pri dokladah na občinske ceste, o urejenji vodá in potokov.

Iz načela, da nij mogoče nikacega oproščenja od občinskih davkov, kakor tudi nij nikacega od državnih v zvezi z odgovorom, kdo je dolžan občinske davke plačevati in to z ozirom na osebo in različnost imovine, odpira se pa občini nov vir občinskega dohodka, namreč ta, — „da je kapitalist, uradnik, bodi si cesarski ali privatni, duhovnik, učitelj, izvzemši prvega, vendar le, ako je s službo domovinska pravica v zvezi“, — tudi vezan občinski davek plačevati.

Gotovo je, da sem s temi reformami nalletel na nasprotnike razne vrste, ali z ozirom na to, da se pri nas v Avstriji, izlasti na Slovenskem, kar se tiče tega jako malo, boljše rečeno nič ne stori, temveč se vse po starem kopitu, denes kakor pred 25 leti ravna, da so zatorej reforme te ali bodi si druge, uže zatogadelj pomembne in z ozirom na to, da se bodo zaradi tega nasprotniki našli in javno oglašali, ter jedno ali drugo točko podanih načel, bodi si ométali, predrugáčili ali vzpri-

jeli, nadejati se je vendar, da bode stvar vspešna in da utegne stvari koristiti.

Končno mi je še omenjati, da so navajane reforme skoraj podobne francoskeji sistemi. Sistema občinske davkarije se skoraj popolnoma naslanja na državno, namreč, da se poslužuje direktnega in nedirektnega davkovanja. Direktni davki so doklade na štiri direktne državne davke, temu nasproti podavkuje francoska občina še s tako zvanem octroi-jem (užitnino). Ta octroi razprostira se pa na vse užitnini podvržene stvari; vrhu tega ima v nje proračunu roj različnih taks in davščin (Gebühren). Francoska občina se drži načela: skupni dohodek občinskih davkov naj se potroši za skupnost občinskih stroškov. Jedino izvzeti od tega so poljska pota (prestation en nature), ljudska šolnina, plačila poljakov in troški za pobiranje občinskih davkov. Angleška občina poslužuje se pa večinoma davkov, kojim podlaga je „namen“, niso zatorej povsem v nasprotju z našimi in francoskimi načeli in ugaja jedino le angleškim razmeram. V dokaz dakle, da so predlogi reform tudi o vprašavnej zadevi pomenni, naj služi dokaz, da so v Belgiji, ko so začeli občinske davke javno in resno pretresovati, tako zvan „octroi“ (užitnino) popolnoma zatrli in to z ozirom na mnoge nagibe, osobito z načelom, ker se ta davek jako težko pravično dá razdeliti. In to je tudi istina.

S—j.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 22. junija.

Zopet **ministerska** kriza! Poroča se, da bodo dali Stremayr, Horst in Korb svojo ostavko. Baron Horst jo je baje uže dal in sicer zarad tega, piše „Politik“, ker so ustavoverci na Češkem z zavrženjem vladne volilne predloge obrnili orožje naravnost zoper krono. To upliva tudi na Stremayra in Korba.

Cesar je potrdil stari sklep **solnogradskega** deželnega zbora, vsled katerega imajo stalno nastavljeni duhovniki volilno pravico. Ustavoverna manjšina tega zbora je v ponedeljek interpelirala vladu o tej zadevi.

Peštanska zbornica je bila ponedeljek s kraljevim pismom zaključena; nova sesija se pa prične dné 25. sept. t. l.

Vnanje države.

Komisija deligirancev **berlinske konference** se je še le zadnjo nedeljo sestavila. Predsednikom je voljen polkovnik Blume, tajnikom pa kapetan Laferonays. Stanovniki v Zagorih v Janinskem okrožju, so poslali konferenci prošnjo, podpisano od 200 veljavnih mož, naj bi se združili z Grško.

Predsednik **francoske** zbornice, Gambetta, je pri otvarjanji neke šole v Ménilmotantu omenjal tudi vprašanja o amnestiji, katera bi se bila uže davnaj izvela, da je bila jedna kakor tudi druga stran pametnejša in mirnejša. Dejal je: „Vsak iskren republikanec mora spoštovati zakon; slavnost dné 14. julija bode pobratila ljudstvo, armada in javne oblasti. Francija ne sme pozabiti, da so naši očetje proglasili človeške pravice ne državljanjskih.“

Italijanska vlada je generala Cialdinija zopet imenovala za poslanika v Parizu. Cialdini je velik čestitelj Francozov. Grof Corti pa gré kot poslanik v Carigrad.

Pruski deželni zbor je sprejel z 252 glasovi zoper 150 glasov člen 4. cerkvene predloge o tem, da se odstavljene škofje zopet nazaj pokličejo.

Dopisi.

Izpod Nanosa 16. junija. [Izv. dop.] Vedno se čita po novinah premnogo nesreč, katerim uzrok je žganjepivstvo. Te nesreče dan za dnem bolj naraščajo in vendar se za

to ubogo malo ali prav za prav čisto nič ne skrbi, da bi se tej jako škodljivej navadi stavile kakšne zapreke.

Obetalo se je od jedne in druge strani, in to uže mnogokrat, da se bode kar največ moči skrbelo ter na to delalo, da se tako nujno potrebni zakoni proti neizrečno škodljivemu žganjepivstvu uvedejo, a kljubu vsemu obetani smo še vedno pri starem. Dotični gospodje, kateri imajo to stvar v rokah, se menda držé nemške prislovice, da „dobra stvar potrebuje časa,“ in se zatorej menda tudi v tej reči nehčejo prenagli. Vsakako bi pa boljši bilo, da bi se one prislovice držali, ki pravi: „Kdor naglo pomaga, dvakrat pomaga.“

Posestniki na kmetih, posebno v onih krajih, kjer se je ta kužna bolezen razpregla ter se čedalje bolj širi, občutimo, žal, uže mnoge slabe nasledke iz nje izvirajoče. Ti poslednji se pa vedno bolj množé, in to tem bolj, kolikor večje postaje malopridno društvo žganjepivcev ali „žvančkarjev“. Ne bode treba še dolgo let, ko bodo morale te žalostne nasledke v svojo veliko škodo i cele občine, a naposled celò vsa dežela občutiti.

Da je žganje jako škodljiva pijača, to mi bode verjel pač slednji zmerno misleči človek, kajti temu oporekati more jedino kakšen uže na duhu zamorjen žganjepivec ali pa tak sebičen žganjar, kateremu je ljubši svoj dobiček od zdravja in blagostanja drugih ljudi. Mej temi poslednjimi, kateri dajejo veliko potuho zapravljevcem, oziroma pijancem, nahajajo se i taki, koji se mej bolj „olikane“ ljudi prištevajo, kar pa v istini nikakor niso.

Kdor dosti te škodljive pijače zauživa, postaje čedalje bolj mrtev, len, zaspan, peša na duhu; želodec mu postaja vedno manje prebavljiv, a naposled se ga kaj rada polasti pijančevska norost. Tako torej imamo zmirom več lenuhov, zapravljevcov, potepuhov, beračev in tatov. Večjemu posestniku je zategadelj tudi čedalje težje, pravilno svoje zemljišče obdelovati ter ga i več stanejo delavci; pridelek in last sta pa vedno v večjej nevarnosti ukradena biti.

Še neki drug črv je, kateri izpodjeda človeško društvo, in to je ona škodljiva postava, da se sme vsakdo ženiti. Mnogi nepremišljenik se zdaj kar nekako „na korajžo“ ženi; brige mu nij, je-li kaj ima ali ne, in čisto niti ne zna, s čim in na kakšen način bode svojo obitelj preživel. Ko pa tak lehkomišljenec umrje, zapustivši vdovo z obilimi maloletnimi otroki, primorana je dotična občina za sirote skrbeti ter jih rediti. Kaj bode naposled iz tega, kadar nekatere občine ne bodo več mogle vzdržavati premnogih jim izročenihi siromakov?

Ta dva zlá, žganjepivstvo in pa svobodna ženitev, bodeta s časom napravila neznosljive nasledke. Kakor rečeno, uže zdaj jih občutimo, a to je še le pričetek, kajti oba dva gori omenjena zlá sta še precej mlada, toda kaj bode za deset ali dvajset let, ako se kmalu za to ne bode skrbelo, da se jima kakšen jez postavi, o tem zdaj niti misliti ne moremo!

Najtoplejše zatorej prosimo gospodov deželnih poslancev, da uže v zdanjem deželnozbornem zasedanji izvolé ukreniti, kako in kaj naj bi se učinilo, da se gori omenjenim zlóm v okom pride, kar zdaj še gotovo nij posebno teško.

Hinko.

Iz Kostanjevice 21. junija. [Izviren dopis.] V soboto dné 19. t. m. je poskusil neki Martin Lakner, človek, ki z raznimi rečmi baranta in je doma iz Režišč, kostanjeviške

občine, v gostilni pri Bučarji izmeniti dva ponarejena desetaka. Prvega je srečno oddal gostilničarju samemu, a ko je menjal družega pri navzočnem dacarji F. Maziju, se je ptiček ujel. G. Mazi je namreč ponarejeni desetak malo bolje pogledal nego li Bučar, ter ga je precej za nápačnega izpoznal, opozoril je zatorej tudi g. Bučarja, na to sta oba dala Laknerju desetaka nazaj, kateri je trdil, da ju je dobil pri Zagorcu v Šent Jarneji za izmenjeni petdesetak. Ker se je Lakner kmalu potem odpeljal v Šestno in je dacar tudi tam posel imel, ga izpremi tija v nadeji, da bode kdo to žandarjem povedal, ter da bodo prišli za njima; on pa je sklenil Laknerja ne izpred očij pustiti. — Ali, ker nikogar nij hotlo za njima biti, se poda Mazi domov, ter naznaní c. kr. žandarmeriji, kar je videl in vedel. Zvečer pride Lakner zopet v Kostanjevico, kjer ga dacar pokaže vodji žandarskemu. Ta ga izprašuje ter mu preišče listnico, nič sumljivega se nij več pri njem našlo. Ponarejene bankovce je bil slepar uže mej tem izpečal, a se nij vedelo kam in komu. Poznejše pak se je izvedelo, da Lakner nij pri Zagorcu nikakoršnega petdesetaka menjal. Žandarji ga dakle zopet primejo ter denejo pod ključ. Denes pak se je g. Maziju po naključbi posrečilo dobiti v osobi málinarja Žužka iz Globošic, jednega onih, katere je malopridnež v soboto s ponarejenimi desetaki opeharil. Ker ima c. k. sodnija zdaj Laknerja in dokaz njegove sleparije v rokah, se menda ne bode več treba bati njegovega denarja. — Tukaj se često pokaže na dan kakšen ponarejen bankovec, ali ker se vsakdo boji sitnostij, se to rado zatajuje, kar se vé da nij pošteno. Ko bi vsak storil svojo dolžnost, kakor jo je imenovani dacar, bi se takšni bankovci kmalu poizgubili; in marsikatera solza bi ne potekla, kakor doslé zavoljo nesramne goljufije, ki je uže marsikoga po nedolžnem spravila na beraško palico in časih tudi v uječo, a grdemu sleparju pomagala do premoženja in veljave.

Telegram „Slovenskemu Narodu“.

Idrija 22. junija. Vse idrijsko mesto je krasno ozaljšano, povsodi se vidi mnogo trobojnic in slovenskih transparentov. Sinoči so bile vse hiše bogato razsvitljene ter na hribih so goreli veličastveni kresi. Gledališka včerajšnja predstava je bila precej dolgočasna, ker se je vršilo vse le v tujem nam nemškem jezici. Denes ob 10. uri dopoludne je bil slovesen izprevod z grada v cerkev. Prva je šla meščanska godba, za njo so nesli zastave logarjev in rudarjev. Ministra grofa Falkenhayna sta izpremljala g. dež. predsednik Winkler in rudniški svétnik Lipold. Za njimi so stopali dež. glavar vitez Kaltenegger in poslanci dr. Vošnjak, Pfeifer in Dreo, potem se je vrstil mestni zastop, uradniki rudniški, veteranje in obili k slavnosti došli gostje. Koder je šel obhod po vsem poti na obeh straneh so v dolgih vrstah stali rudarji in ogromno zbrano ljudstvo. Po maši je neprestani dež ponehal. Pri procesiji je bilo 20 duhovnikov, vsi dostojenstveniki in mnogo ljudstva. Denes popoludne je slavnosten obed, h kateremu je povabljenih 80 gostov. Veselica na „Zemlji“ se je uže pričela.

Domače stvari.

— (Veliki kres) bode, kakor druga leta navadno, tudi letos in sicer denes zvečer

ob 9. uri prižgal „Sokol“, toda ne na Dre-
nikovem vrhu, kakor sicer, temveč poleg cer-
kve Marije Device na Rožniku. Pevci čital-
niški bodo pri kresu peli in za umeteljni ogenj
bode skrbel „Sokol“ g. V. Legat.

— (Hrvatje v Ljubljani.) Uže smo
jedenkrat poročali, da pridejo dné 27. t. m.,
t. j. v nedeljo dopoldne naši bratje s Hrvat-
ske, iz Zagreba in Siska v Ljubljano. Stanov-
ništvo ljubljansko in iz okolice pričelo se je
tudi uže zanimati za hrvatske goste in zato
naj odgovorimo na mnoga vprašanja gledé
sprejema na kolodvoru, da bode hrvatske goste
sprejel ondi oficijalno ljubljanski „Sokol“. O
poludne je v čitalnični restavraciji skupni
obed, katerega se lahko vsakdo udeleži, a
preje se mora oglasiti pri čitalniškem
krčmarji, da potem prilično vé, kako da
bode pohitel s svojimi pripravami. Ker pa
ostanejo hrvatski dobro nam došli gostje
v Ljubljani čez noč, treba jim je pre-
skrbeti tudi prenočišč; zato naj blagovolijo
oni rodoljubje ljubljanski, ki imajo prostora
in bi hoteli prenočiti kakega gosta s Hrvat-
ske, naznaniti to ali pri čitalniškem kustos-
u, v Narodnej tiskarni ali pa v prodajalnici
pri Pleiweissu. V teh krajih naj se oglase
tudi vsi oni, ki hočejo s hrvatskimi gosti pe-
ljati se v Bled, da dobé listke za znižano
vožnjo, ki je znižana na polovico.

— (Voda poškovala) je po silnem
deževju dné 16. t. m. mnogo travnikov v dačnem
okraji mokronoškem na Dolenjskem.

— (Unesrečen železnišk delavec.)
Na železni cesti mej Borovnico in Žalostno
goro je v petek dne 18. t. m. popoldne mej
vožnjo pal raz delavski voziček železniški de-
lavec Janez Kraper. Kolo mu je strlo levo
roko in levo nogo ter ga tudi na glavi tako
ranilo, da je v soboto umrl v ljubljanskej
bólnici.

Umri so v Ljubljani:

19. junija: Ana Žlebnik, remarjeva hči, 6 tednov,
v gospodskih ulicah št. 3, za božjastjo.

V deželnej bolnici:

16. junija: Josip Grosel, delavec, 50 let, za vo-
denico.

Loterijne srečke.

Na Dunaji 19. junija: 86, 43, 37, 5, 56.

V Gradci 19. junija: 4, 71, 14, 24, 30.

„Laibacher Liedertafel“

priredi
v soboto dné 26. junija 1880
na korist

po toči oškodovanim stanovnikom dolenjskim
na vrtu kazinske restavracije

pevsk večer,

pri katerej priliki se bode, da se ves čisti donesek te
dobrodelne veselice zvečka, združila s pevskim
večerom tudi

loterija.

Blagodušni stanovniki ljubljanski, ki ne izpusté
nobene prilike, kadar gre za to, da dejanski izkažejo
svoje sočutje za trpečega sočloveka, prosijo se nujno,
naj to domljubno podjetje podpirajo z blagovoljnimi
doneski, osobito z darili, ki se bodo porabili kot lot-
terijni dobitki.

Naj te priproste, a iz najiskrenejšega sočutja
izvirajoče besede odmevajo osobito v srech mlodarnih
gospij ljubljanskih in naj pripomorejo do tega, da se
olajša nezakrivljeno bedo našim nesrečnim rojakom,
katere skoraj vsako leto zadevajo isti hudi udarci.

Doneske in darila vsake vrste hvaležno sprejema
ter sprejem na zahtevanje tudi potrjuje društveni bla-
gajnik g. Adolf Eberl, gledal ščne ulice št. 6, II. nad-
stropje. Doneski in darila naj se najkasneje do sobote
dopoldne pri njem oddade, ali pa naj se naznani, da
se pónje pošlje. (290)

Za „Laibacher Liedertafel“:
društveno vodstvo.

Dunajska borza 22. junija.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

	glid.	55	kr.
Snotni drž. dolg v bankovcih	73	20	
Snotni drž. dolg v srebru	74	80	
Zlata renta	88	25	
1860 drž. posojilo	134	—	
Akcije národne banke	829	20	
Kreditne akcije	281	15	
London	117	—	
Srebro	—	32 1/2	
Napol.	9	55	
C. kr. cekini	5	50	
Državne marke	57		

Izjava.

Ker sem denes kupila Polajevo, nekdanj Vi-
rantovo hišo na sv. Jakoba trgu, o kateri se je
pred nekoliko dnevi po raznih novinah raznašala
vest, da jo je kupila sv. Vincencija družba. Sem
prisiljena, da vsa napačna mnenja opovržem, javno
izreči, da nisjem na nikakoršen način sv. Vincencija
družbi podirala omenjenega kupa, temveč da sem
uže dolgo prej o tej stvari pogajala se z dediči,
oziroma z zastopniki hišnih gospodarjev.

V Ljubljani dné 21. junija 1880.
Marija Lenče.

(289)

Št. 3020.

(277—3)

Sekundarska služba

v deželnej bolnišnici v Ljubljani z letno plačo
400 gl., in s posebno začasno nagrado 200 gl.
za opravljanje sekundarske službe v 2 podruž-
nicah, potem s prostim stanovanjem, svečavo
in kurjavo, je izpraznena, ter se bode na dobo
2 let oddala, ki se utegne po dvehletnem do-
brem službovanji potem še za 2 leti podaljšati.

— Prošnje za to službo naj se vložé
do 30. junija 1. 1880

pri vodstvu deželnih dobrodelnih naprav v
Ljubljani.

Prošnjiki imajo dokazati, da so doktorji
zdravništva ali da so vsaj uže dovršili zdrav-
niške visoke šole in povedati, če so uže kje
službovali. — Na prošnjike, kateri so razen
nemščine zmožni tudi slovenskega ali katerega
druzega slovanskega jezika, se bode posebno
oziralo.

Od deželnega odbora kranjskega.
V Ljubljani 12. junija 1880.

Le jedenkrat

podaje se tako ugodna prilika, da si za polovico
prave cene omisli vsakdo izvrstno uro.

Velikanska razprodaja.

Politične razmere, ki so nastale v celem Evropi, zadele so tudi Svico; vsled teh razmer se
je na stotine delavcev izselilo, tako da je obstanek tovarn jako dvomljiv. Tudi največja fabrika za
ure, katero smo mi zastopali, se je zaprla začasno, ter nam je zaupala prodajo svojih ur. Te tako
zovane žepne ure so najboljše ure celega sveta, kojih okrovi so izdelani iz najfinejšega srebr-
nega niklja, so izredno elegantno gravirani in giljoširani, ter so ameriškega sistema. Vsled
neke vlastne konstrukcije ne more se taka ura nikdar pokvariti, pade mehko na
tla, sme se stisniti, a vendar ura pri tem nič ne trpi.

Proti povzetju, ali vpošiljati male svote, katera je pri vsakej baži ur zaznamovana, s
katero je plačana le pridejana zlata double urna verižica, baržunasti etui, glavni ključ za ure in
delavska plača, dobí vsakdo najfinejšo reparirano uro skoraj na polovico zastonj. Vse ure so
natanko reparirane, ter garantujemo za vsako uro pet let.

V dokaz gotovega jamstva in stroge solidnosti, prevze-
mamo s tem dolžnost javno, da vsako nepristoječo uro nazaj
vzememo, in z drugo zamenjamo.

Izpisek ur.

1000 komadov remontoir žepnih ur, katere
se pri kozici navijajo brez ključa, z dvojnimi
okrovom in kristalnim okrovom, izredno natančno
regulovane; razen tega so tudi elektrogalvanično
pozlačene, tako da jih nobeden zlatar ne more
od pravo zlatih razločiti; z verižico, medaljonom
itd. preje jeden komad gl. 25, zdaj le
gl. 10.20.

1000 komadov krasnih ur na sidro (ankeruhr)
od najtežjega srebrnega niklja, tekočih na 15
rubinih, z emailiranimi kazali, kazalom za tre-
notke in kristalnim ploščnatim steklom, natan-
čno reparirane; preje jeden komad gl. 21,
zdaj samo gl. 7.25.

1000 komadov mobilnih ur na valje (cylin-
der-uhr) v teških giljoširanih okrovih od srebr-
nega niklja, s kristalnim ploščnatim steklom,
tekočih na 8 rubinih, fino reparirane, z verižico,
medaljonom, in baržunastim etuijem, jeden ko-
mad preje gl. 15 zdaj le gl. 5.60

1000 komadov Washingtonskih ur na sidro
od 13lotnega srebra, potrjene od c. k. denar-
nega urada, tekoče na 15 rubinih, elektro-
galvanično pozlačene, da jih ne more nobeden
strokovnjak ali zlatar od pravo zlatih razločiti;
fino na trenotek regulovane in poskušene. Teh
ur stal je preje jeden komad gl. 27,
zdaj pa le gl. 11.40.

1000 komadov Washingtonskih remontoir
žepnih ur, od pravega 13lotnega srebra odo-
brenega od c. kr. denarnega urada, pod naj-
strožjim jamstvom na trenotek reparirane, s kol-
esjem od niklja in privilegiranim regulovanjem,
tako da se nij treba teh ur nikdar popravljati.
Pri vsakej uri da se zastonj tudi jedna zlata
double urna verižica, medaljon, baržunasti etui
in ključ; vsaka taka ura stala je preje
35 gl. zdaj pa samo gl. 16.

1000 komadov ur za dame od pravega
zlata z 10 rubini, preje gl. 40, zdaj gl. 20.

1000 komadov remontoir ur od pravega
zlata za gospode ali gospé, preje 100 gl.
zdaj gl. 40.

650 komadov ur z ropotcem, fino regulovane,
dajo se rabiti tudi na pisalnej mizi, preje
gl. 12, zdaj le gl. 5.80.

650 komadov ur z majatnikom (pendeluhr) v
fino izrezljanih gotičkih visokih omaricah, na-
vijajo se vsaki h osem dnij, fino na trenotek re-
gulovane, lepe, in impozantne. Ker je taka ura
po minolih 20 letih še dvakrat več vredna, naj
bi jo imela vsaka družina, posebno ker se s tako
uro soba olepša. Te ure stale so preje
gl. 35, zdaj se dobi jeden komad za
smesno nizko ceno gl. 15.75.

Pri naročilih za ure z majatnikom (pendeluhren) priloži naj se tudi
mala svota.

Naslov: Uhren-Ausverkauf

(287—1)

von
Philipp Fromm, Uhrenfabrik,
Wien, Rothenthurmstrasse Nro. 9.